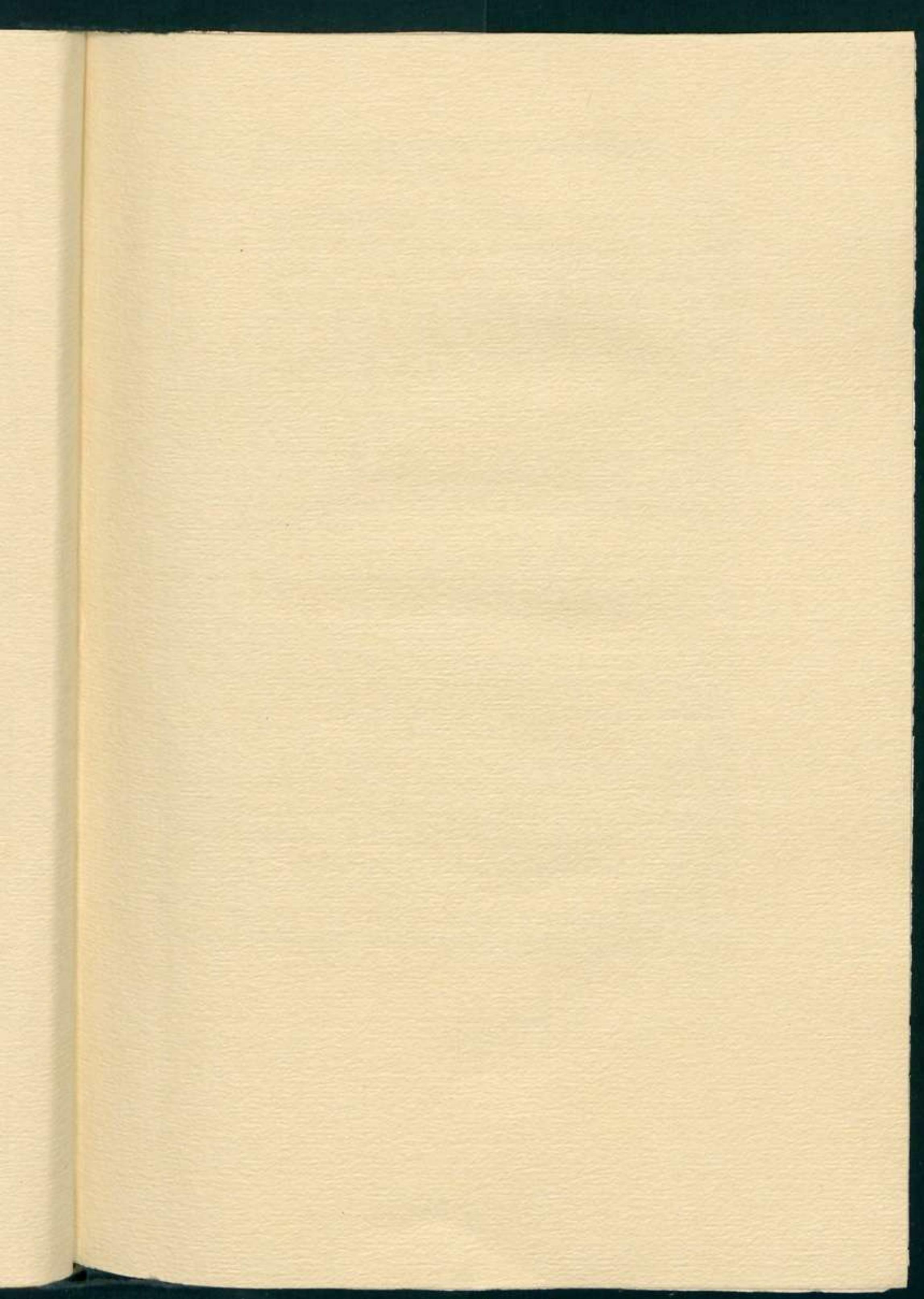
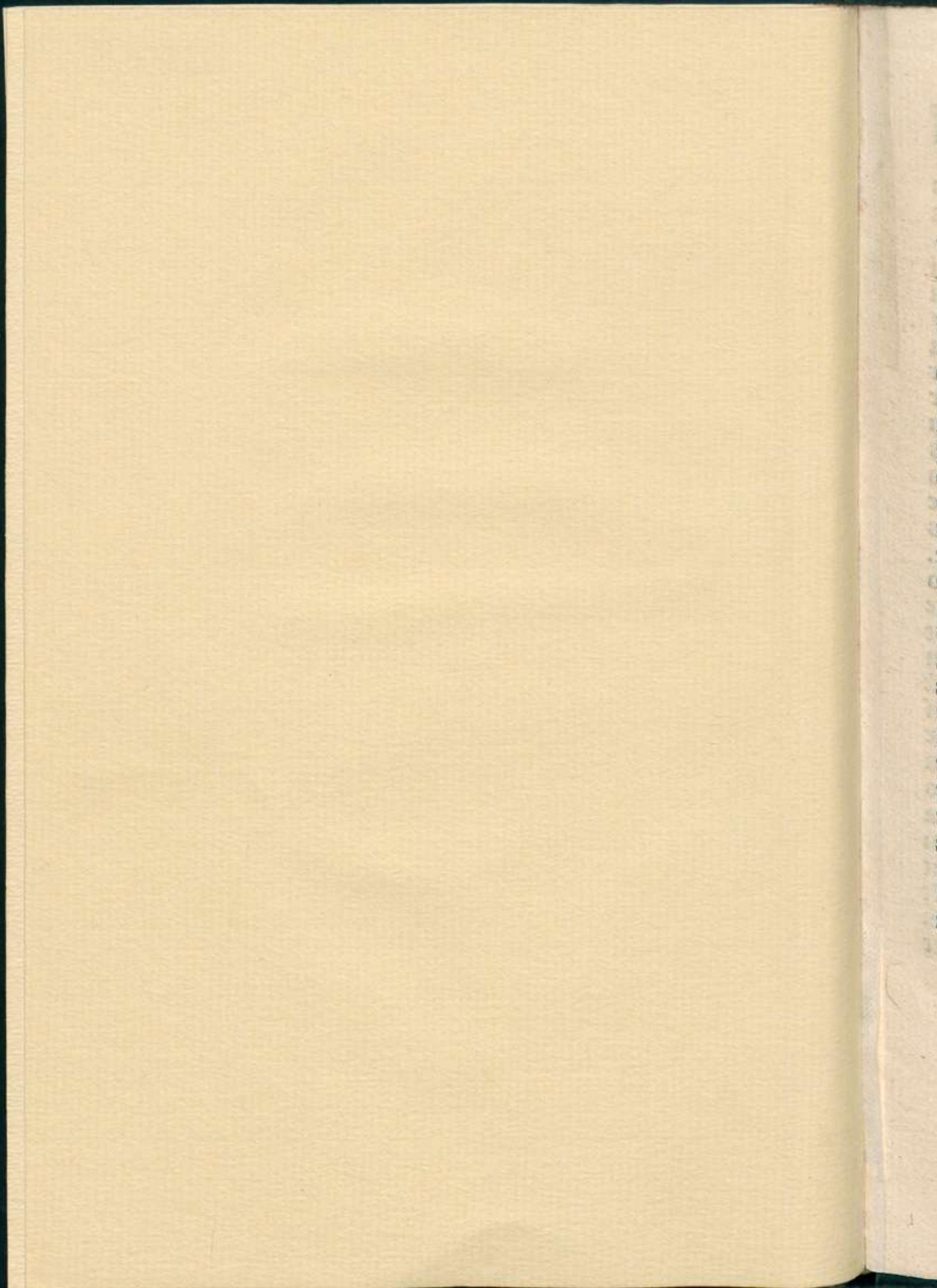

R.478551

Speciū peccatoris/ editū a beato Augu
stino: incipit feliciter.

9

Vonā carissimi in via huius vite fugientes su-
mus. dies nostri sicut umbra p̄tereunt. necesse est
igitur corde sollicito memorari sepius: qđ nostra
fragilitas/ nostra mortalis infirmitas totiēs co-
gitur obliuisci. Quid est illud qđ ipse dñs noster/
noster sui gratia volens profectū: per beatum Moisen nobis
tribuit consiliū dicens deuteronomii xxxii.ca. Utinā sapient
et intelligerēt/ ac nouissima prouiderēt. Ego frater mi ec-
ce feliciter euadere mortis periculū si diligēter studeamus cō-
siliū sequi diuinū/ qđ est mortis remedium. salutis antidotū.
peccatoris speculū: cū nobis nūciat dicens: Utinā sapient ic.
O salutifera saluatoris sentētia ex qua nobis instructio sapi-
entie/ admonitio cōtinētie/ speculū prouidētie/ exaltatio pe-
nitentie/ acquisitio diuine gratie nobis proueniūt. O admi-
randa bonitas creatoris. O ineffabilis caritas redēptoris.
O predicanda bonitas nostri saluatoris. nos serui nequā su-
mus. serui negligentes/ serui īutiles: qui nostris exigētibus
demeritis mortē meruimus potius q̄ vitam. Et ecce pius
actor vite/ ipse dator venie/ ipse largitor gratie nos īuitat
ad salutē dicens. Utinā saperent et intelligerent ac nouissi-
ma prouiderent. Quis nisi peritus homo audīes
ista cōsiderans nō vehementissime gratulatur/ et ultra q̄ fa-
ti possit exultet in gaudio spūs in vtero eius: q̄ ipsi omni-
potenti deo/ ipsi regi seculor̄/ ipsi angelor̄ dño/ ipsi creato-
ri omnīū creaturarū cura est de nobis infirmis et miseris
ac mortalib⁹. Cura ergo per maxima nobis īesse debet qua-
tinus pre omnibus et super oia sacris eius preceptis diligē-
ter obediamus et ea deuote diligamus et studiose ea implea-
mus: ne nobis ī perpetuū irascat. qm̄ teste apostolo mise-
a.i.

tabiliores oībus erimus ac deteriores si hec fecerimus. Vere
ad exequēda domini mādata ociosi et inanes existimūs nisi
in primis omnia odio habeamus que ipsi dñō displicere co-
guouimus et illa fideli corde diligamus/ que tremende cius
maiestati placere credimus. Proinde die nocteque exorandus
est ipse clemens et misericors dñs qui suū causa salutis pre-
stat cōsilium dicens. Utinā saperent ic. O frattes carissimi
intelligite queso que legitis. consideratio cnim huius senten-
tie destrictio est superbie/ extinctio inuidie/ medela malicie/
et effugatio luxurie/ euacuatio vanitatis et iactātie/ cōstru-
ctio discipline/ pfectio sanctimonie/ preparatio salutis eter-
ne. Ait igitur Utinā saperet ic. heu heu q̄ paucoꝝ est ista vir-
tus. pauci sunt qui salutare hāc nostri saluatoris sapiēt sen-
tētiā. pauci sunt quibus est ante oculos proprie fragilitatis
cognitio/ carnis corruptio/ peccatorꝝ recordatio/ instantis
mortis meditatio/ fetentis gehenne putei consideratio. Ecce
q̄ utile speculum peccatori. Beuera bone frater si te sepius
in hoc speculo perspexeris eris absq; dubio sansone fortior.
dauid cautior. salomone sapientior. Illi autē in hoc speculo
sepius cōsiderare neglexerūt: ideo carnis sue excecatis deside-
riis corruerūt. Igitur si tanti viri tam horribiliter lapsi sunt
in culpam quibus affuit tanta fortitudo et sapientia/ quan-
ta cautela q̄toꝝ studio nobis est vigilandum quibus inesset
tanta debilitas/ tantaꝝ imperitia. Porro tres viri isti vali-
di: ideo legimus in sancta ecclesia vt sint fidelibus nō ad ex-
emplum/ sed ad speculū cautelē. quatinus nemo nostrum in
sua confidat fortitudine. nullus presumat de sapientia. imo
semper timidi. semper reatus nostri cōscii. semper de nostra
salute simus solliciti nūq; nostre corruptionis et nostre mor-
talitatis obliti. Qui vero huiusmodi verba negligenter at-
tendunt nō sapiunt neq; intelligunt nec nouissima prouidēt
et sic in mortem et damnationem vadunt. Ut igitur mens
nostra circa prudentie studiū euigilet dñica nos hortatur

sententia dicens. Utinam saperemus ic. hanc admonitionem sa-
lutiferam oculo rationis consideres carissime: non transitu
immo cum studio et deliberatione sepissime reuelando. quia
sicut thus non rediret nisi ponatur in igne: ita nulla sacre
scripture capit sententia nisi cocta sit in corde. Igitur diligi-
te hec verba. Utinam saperemus ic. Ecce frater carissime hic tria
tibi in hoc ponuntur/ scilicet scientia/intelligentia et prouid-
entia. Multe igitur dominus ut scias et intelligas insuper et pro-
uideas. Multe ut scias vitam presentem fugitiuam/ periculo-
sam/ brevem/ miseriis fabescentem/ uniuersitate vanitati subie-
cta. peccatorum sordibus pollutam/ cupiditate corruptam/ in brevi
peritutam. quatinus pro infelicio mundus esse conspicitur
tanto facilius pro amore celestis patrie contineat. Multe itaque
dominus ut fragilis conditionem tuam intelligas sic meditando videli-
ces quia nudus egressus de utero matris tue: nudus reuer-
teris illuc. quia terra es et in terram ibis. In huius vite misere-
ria nudus intrasti lugens. dies tuos in dolore et erumpna
pertransisti. cum luctu et labore hunc exiturus es. Intelligas
igitur quod tu sit ingressus tuus flebilis. progressus tuus debili-
lis/ et egressus horribilis. Intelligas igitur quod tu sis in hac
valle misericordie exul et egrotus/ virtutibus pauper et modi-
cug/ labilis/ infirmus/ ac in proximo moriturus. Frater fe-
lix eris si huius verba intelligas et in corde tuo quasi in li-
bro scribas/ et hanc meam quam tibi tradidisse regulare stude-
as. Versus. Vivere deo gratius toti mundo tumulatus. Etimi-
ne mundatus semper transire paratus. O quam bonus vir cuius
aia circa huius mundi studium euigilat: quam prudenter sapit et
intelligit ac nouissima prouidet. Carissime tu ergo fac simi-
liter. Legisti iam in isto speculo peccatoris quid sane sapias
quid intelligas: restat ut nouissima prouideas. Ora igitur
cum propheta et dic. Notum fac michi domine finem me-
um et numerum dierum meorum qualis est: ut sciām quid

a.ii.

desit michi. O utilis oratio. o felix contemplatio. o necessaria
postulatio. non plane tempora vel momenta que pater posuit
in sua potestate depositis. sed quod si aduena i peregrinus in hu-
ius erumpnose peregrinacionis exilio: homo infirmus et exi-
giui temporis super terram: intelligas ergo et cognoscas . Vt
nam saperet ic . id est peccata preterita quod sint amara. Unde
jeremias .ii .ca . Vide quod amatum sit et malum dereliquisse te deum
tuum . malum est in culpa: amatum in pena. Et intelligerent id
est presentia quod sint vana . eccl .i . Vanitas vanitatum ic . Et
nouissima prouiderent ic . scilicet eternitatem glorie quantu-
ad bonos / et mortis quantum ad malos: ut sibi prouiderent con-
tra sterilitatem futuram sicut ioseph . gen .xli . et ecclesiast . viii .
In omnibus operibus tuis memorare nouissima tua: et in
eternum non peccabis. Beuera carissime frater si presentis
vite tue breuitatem attendas / et quid tibi deest in agendo a deo
condigna penitentia / in disciplina preceptorum eius obser-
uanda . in sanctitate coram ipso perficienda: saperes et intel-
ligeres et mortem ante oculos prospiceres : mox sine dubio
sine mora spretis pompis / postpositis mundi curis / despectis
carnis illecebris / projectis voluptatibus / contemptis deli-
ciis in custodia tua vigilares / ac nouissima tua prouideceres.
Sapientis enim est non tam cuiuslibet rei inspi-
cere inicium quod finem / exitumque prouidere. Denique felix esse
comprobatur qui sic cogitat de supplicio ante supplicium ut
postmodum supplicii effugiat periculum. Dicis ergo michi
paratus sum pre omnibus acquiescere diuino consilio ut sa-
piam et intelligam ac nouissima prouideam. Sed que sunt
mea nouissima? illa utique de quibus spus sanctus tibi per sa-
lonon loquitur ut supra dictum est . In omnibus operibus
tuis memorare nouissima tua et in eternum non peccabis .
Non melius poterit caro luxuriosa domari: Mors tua qua-
lis erit quam semper premeditari. Et si talem meditationem

habueris: felicem se dicent omnes generationes. **M**editatio
enī nichil aliud est q̄ mētis dīatio. per optime mens tua di-
scatur q̄h contra cuncta aduersantia prouidentie scientia illu-
strat. Legitur enī in poeta q̄ centū lumina cīnetū caput ar-
gus habebat: quod ita potest intelligi. q̄a ex omni parte sui
intra mentis sue circunspectionē prudentiā possidebat. Igi-
tur si fāte studio cautelē pollebat poeta paganus: multo for-
tius puriorē prudentiē oculum debet habere quilibet christia-
nus. **E**sto igitur alter argus: īmo illo cautior: illo studiosior
illo prudentior: vt sapias et intelligas / ac nouissima prouid-
eas. hec enī sunt nouissima que prouidere sollicite summa-
tōtius prudentie est. vtqz illa terribilis hora in qua misera-
tia tua ex hoc corpusculo corruptibili timens est egressura.
Crede michi tu qui legis hec: ad huius enī rei tremendā cō-
siderationem maluisse debueras prouidētiā prouidere q̄
totius mundi dominationē. **V**tinam igitur saperes que dei
sunt: et intelligeres que mundi sunt / et prouideres que infer-
ni sunt. profecto deū timeres / superna appeteres / mundum
contemneres / et infernū horteres. In illa nimis metuenda
extrema hora tua / quis amicorum / quis patētum tuorum
veniens cum gladiis et armis poterit auxilium facere: nō
erit tunc qui consoletur te ex omnibus caris tuis respiciēs
ad auxilium hominū: sed refugium tuum tantummodo est
apud deū. **C**ogites igitur tecum carissime quo timore timē-
dus / quo amore diligendus / quo honore reuerendus sit ipse
deus iesus christus dñs noster qui salutis presidiū solus pre-
stare poterit post mortē. **D**educ ergo carissime sepīus in me-
moria illum extremū exitus tui dīē. et ante q̄ misera anima
de carcere carnis exeat prouideat quo vadat. **I**stiusmodi re-
cordatio contritionē concipit. contristio compunctionem
parit. compunctionē contemplationē scilicet piū et humilē affe-
ctum in deū. piū videlicet ex fiducia adiutorij diuine boni

.a.iii.

tatis et clementie. humilem ex cōsideratione proprie fragili-
tatis et miserie. hic frater attēde quid enī est in omni scia q̄
hoīem puocet facilius ad sui custodiā i omnē iniustiā expel-
lendā ad sanctitatem in timore dei perficiendam: q̄ sue cor-
ruptionis cōsideratio sue mortalitatis certa cognitio. po-
stremo tremēde sue mortis recordatio. Tunc enim homo fit
non homo / hoc est qñ egrotescit egrotando egritudo crescit.
peccator expauescit / coi contremiscit / sensus euānescit / vir-
tus exarescit / vultus palescit / facies nigrescit / oculus tene-
brescit / auris surdescit / nasus putrescit / lingua fatescit / os
obmucescit / corpus tabescit / et caro marcescit. Tunc carnis
pulchritudo fetor efficitur i putredo. Tunc homo resoluitur
in cinerem et vertitur in vermē. Ecce satis horibile specta-
culum: sed est nimis utile speculum. qm̄ nulla artis medici-
na nullaq̄ doctrina sic superat superbiam / nec vincit mali-
ciā / nec sic extinguit libidinē / nec sic mūdi calcat vanitatē: si
cūt huius horrēde mortis meditatio. Ergo omnes h̄tinā
saperent et intelligerent ac nouissima prouiderent. Et quid
huic mundo fantū vilescit sicut homo cuius corpus cum sit
ex anime nō permittitur esse infra domū triduo p̄ fetore: sed
ut vile sterlus foras proiicitur / in profūdo terre absconditut/
putredini traditur / vermibus esca datur. Erubescat igitur
superbus et infelix peccator et timeat elatione cecatus / ira
inflatus / impatiens vitio fedatus. cui plus placet aristo-
telis q̄ sciētia de apostolis. plus codex platonis: q̄ libri de di-
uinis . quē nulla sciētia edificat / nullus sermo sapit nisi fue-
rit grāmatice confectus / dialectice imaginatus / rhetorice
purpuratus. stultus es qui hec ignoras i erras: quoniā qui
talia agunt et in talibus dies suos cōsumūt: peccata sibi ge-
nerant et mortē parent . quia ex simili studio similē concipi-
unt cōscientiā. hec enī folia colligunt nō fructus. i. verba nō
virtutes . verba enī ventum proferunt et aerem verberant.

verbositatē sonant/ iacentiā ostendunt. De quibus ps. Mo-
ti sunt sicut ebrius. omnis sapiētia eorum deuorata est. Sicut
enī ebrius nescit quid agat aut quo vadit. eo q̄ semetipsum
ignorat. ita insipiētes clerici seculares in bibendo huius mū-
di scientiā se cōturbant/ libros deuorant/ sentētias multipli-
cant: sed quid agant penitus ignorant. quia ad quē finē ten-
dant miseri prius ignorant. O utinā tales saperent et in-
telligerent ic̄. Si enī vite sue fugitive breuitatē ppendent
Si damna dierū suorū ante oculos suos conuerterent. Si q̄
tremendo iudicio nō tantū ex operibus corū mortuis: imo
de omni verbo ocioso rationē reddituri sunt p̄uidere: mox
terrore p̄territi/ mox diuino amore pauci: vana vite huius
relinquerent/ et de studio vanitatis venirent ad studiū veri-
tatis. de studio futilitie ad studiū sapientie. de studio curiosi-
tatis ad studiū sancte humilitatis. de scola luxurie et prauis-
tatis: ad studiū mundicie et castitatis. de via iniquitatis: ad
viam sanctitatis. de domo conuersationis mendacii: ad dō-
mū sancte discipline. iuxta prophetā. Apprehendo te discipli-
nam ne pereatis. O q̄ terribilis sententia his qui disciplinā
nō apprehendūt: quia peribūt. Hnde dñs p Moisen. Omnis
aīa que afflcta nō fuerit die hac peribit. afflcta supple p di-
sciplinā. per mox correctionē. p penitentie satisfactionē. per
cordis contritionē et conscientie puritatē. die hac. i. in p̄sentī
tempore. Qm̄ qui nō suscipit modo tempus penitentie: post
mortē nō inueniet locū indulgētie. Quapropter tu timē pec-
cator tu caro supba. vile cadauer quē adhuc viventē rei mes
quotidie comedūt qui in tuo corpore generant̄. Contere su-
perbiā. proīce vanitatē. fuge luxuriā. apprehende disciplinā
ne pereas. Vide in hoc speculo quid es. quid eris: cuius con-
ceptio tabes menstrua. origo lutū. putredo finis. Utinā ergo
saperes et intelligeres ac nouissima prouideres. Ecce si ater
te cōuenio ut quicquid agat alii sis memori ipse cui. vilescat

ps

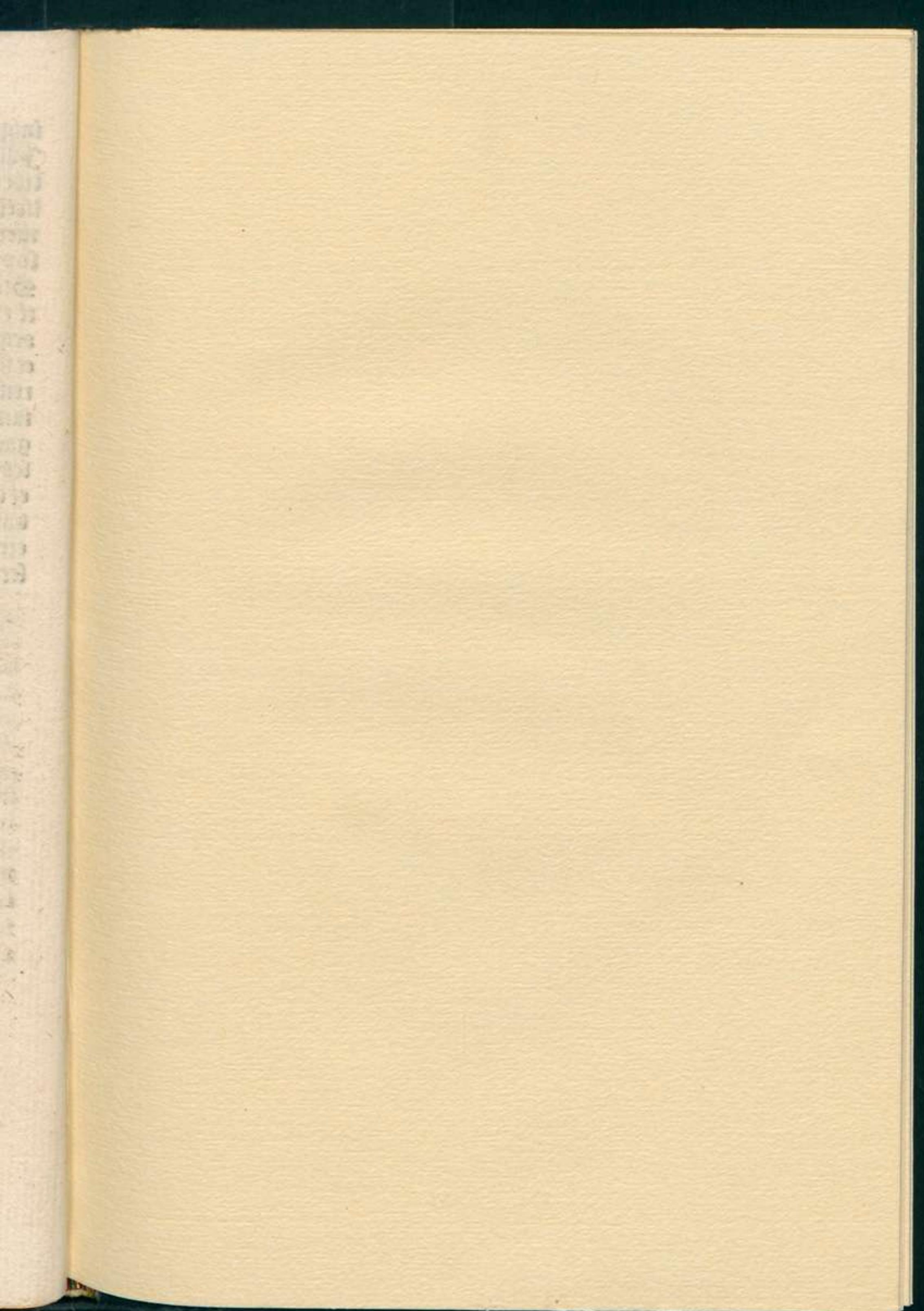
tibi mundus plusq; tu mundo. huius fante calamitatis mi
seria considera altetius / et cū propheta ingemiscens dicit,
Iniquitatem meā annūciabo: et cogitabo pro peccato meo.
Qm ego in flagella paratus sum: et dolor meus in cōspectu
meo semp. Etia dic cū apostolo. Infelix ego homo. quis me
me liberabit de corpore mortis huius? Attende igit in illa
terribili hora de qua loquor misera peccatoris aia / q de mū
do exituta es. quo exitura et itura es? aderūt mox ministri
maligni uelut leones rugētes: ut rapiant piedā suam. s. ani
mā peccattricē. tunc subito patebunt horribilia loca penatū.
chaos et caligo tenebrar. horror miserie et tribulationis. ter
ror et tremor angustie et cōfusionis. dolor horrende visionis
horror tremede mansionis / ubi locus flentiū. ibi stridor den
tiū. ubi mors vermiū. ibi clamor lugentiū. ibi luctus gemē
tiū et clamantiū miseror. dientiū. De ve de nobis filiis eue
cūq; hec et his similia. imo milesies plusq; dici potest peiora
misera aia audierit viderit et senserit / qualis quātusq; ter
ror timor et tremor erit in ea. que lingua potest dicere? quis
liber exponere. Quid func proderit scientie iactantia? seculi
pompa. mudi vanitas. terrene dignitatis cupiditas. calcia
menti iocūditas. carnis mollicies. uentris ingluuies. cibor
superfluitas. crapula et ebrietas. domoū constructio. pben
datū acquisitione. diuītiaz aggregatio? nūquid hec oia pote
rūt miserā animā eripe de ore horrendi et horribilis leonis/
et de maledicti fauce draconis? . hanc utinā lectionē legat et
intelligat / et in corde retineat quisquis implicatus peccatis
amore mundi et carnis debreatus. cui plus placet venenosa
voluptas: q; anime sanitas. Legat igitur istam lectionē qui
hmoi est / et specuse ē in hoc speculo peccatoris speciē suā. Cō
sideret quid sit / unde veniat. aut quo vadat ppndat. p quā
semītā metuendā / et iter tenebrosū: p quoru horrendas ma
nus misera eius aia trālitura est. O stulte peccator. q; ista cō

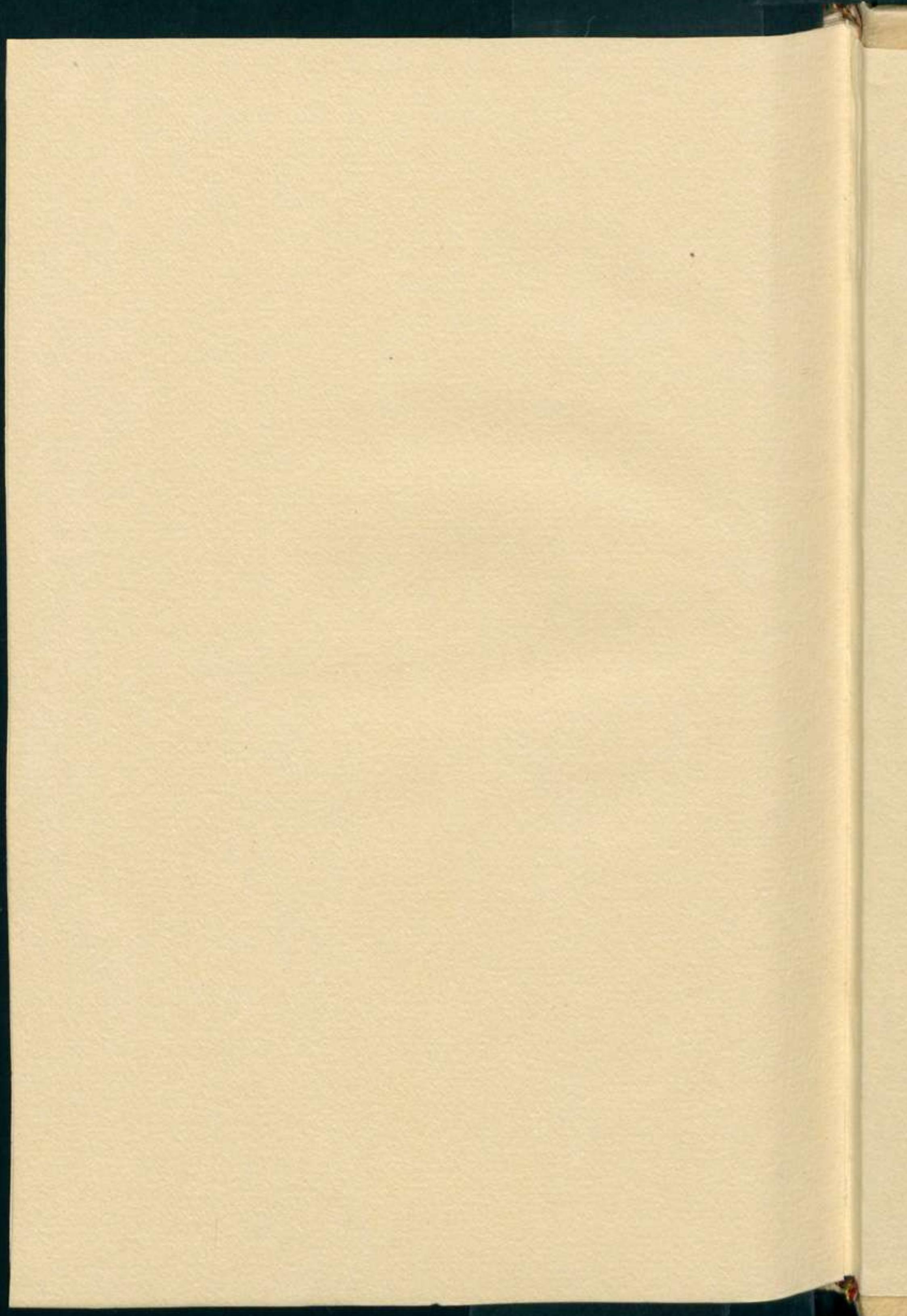
siderare nescis siue p̄meditari. quia non vis ista p̄uidere: ne
gligis. ideo sepius te inuadit superbia. exagitat ira. excrucia-
at malicia. vulnerat inuidia. inflamat luxuria. fatigat p̄i-
gritia. ligat auaritia. quia horrenda iuuentia tibi tormenta
prudenter nō respicis: idcirco cōtumax. iniuriosus / et obsti-
natus sepe efficeris. piget et accidiosus ad opus diuinū ac-
cedis / et illud neglienter agis. quare: quia nō vis p̄uidere
quo vadis. Utinā igitur lapes et intelligeres / ac nouissima
prouideres. Tremendus est iste aspectus: ut dicit Leo papa:
cui peruiū est omne solidū. apertū omne secretū. cui obscura-
clarent. muta vident. silentiū cōfitetur. mens sine voce loqui
tur. Si ille serpēs antiquus et sathanas ausus fuit impe-
tū facere in animā sanctissimā beati Martini dum euolare
vellet in celū. quomō timendū est tibi peccatori et trementi-
p̄meditandū. qm̄ horribiliter occurret aīe tue misere ille ho-
lis aīaz amatissimus. Ea frater carissime precogita / et
nunq̄ ab animo tuo recedat q̄tū illa beatissima virgo p̄pe-
tua aīe sue prouidebat. que (ut legimus) exorauit filiū suum
specialiter ut maligni spiritus in cius transitu nō adessent.
O si tanta et tā deo cara anima visionē nefandorum spirituū
dubitabat. quid faciet anima peccatrix. quomō poterit stare
ad horrendū aspectū eius? Certus esto q̄ timor huius hor-
rende bestie omne genus tormentorum supat plusq̄ queat cogi-
tari. Propter quod propheta dauid quasi pauidus ad orati-
onē confugit: dicens. Exaudi deus orationē meā cum deprie-
cor: a timore inimici eripe animā meā. et vide q̄ notabiliter
dicit a timore: nō a potestate / ad insinuandū q̄ maxia sit pe-
na. q̄ intollerabilis sit error vel timor ipius inimici. heu fra-
ter mi si talis i tantus est timor anime peccatrii ex solo sa-
thane visu: quātus horror. quanta afflictio erit eius tactus?
imo q̄ horibile habitare cum eo in gehēna. O stulti filii ho-
minū ut quid diligitis vanitatē / et queritis mendaciū? Qui

enī diligit iniquitatē odit animā suā. Odit etiā deus peccatores. Perfecto odio oderā illos: sed misericordiā exhibet penitentibus. Quare ergo mores vestros non corrigitis? Quare mandata dei contemnitis / salutiferūq; eius consiliū non auditis? Quare nō sapitis et non intelligitis / ac nouissima nō prouidetis? hinc est q; dñs terribilitet alloquitur peccatores: dicēs. Ego inquit in interitu vestro ridebo / et subsannabo cum vobis quod timebatis aduenerit. O p̄ metuēda hec dñi sententia. Utinā lector: saperes et in palato cordis q̄ptū cōtineat amaritudinis: q̄ptū ue formidinis. quia reuera si sci- res: omni die et hora vitam tuā custodires. Sed scripturas negligēter legis. actus vite tue. mala que facis. peccata q; cōmittis / facta / dicta / opera non sapienter respicis. Velox ad mensā. tardus ad ecclesiam. potens ad potandū: sed eger ad psallendū. puigil ad fabulas: somnoletus ad vigilias. pcax ad loquendū: sed tardus + mutus ad benefaciendū. prōptus ad iram et detractionē: piger ad orationē. inuidie amator: sed christi pauperē persecutor. Festucā in alieno oculo respiciens: trabē in oculo tuo nō vidēs . alienorū facta cōdemnās sed tu i nō considerans. ceteros reprehendis: te ipsum nō criti- gis. alios vituperas: et te collaudas. in malicie inuentor: discipine destructor. amicus vitiorū: et hostis virtutū. hec sunt q; hominē execant et a deo separant. hec sunt que monachū fa- ciunt demoniacū. conuersum efficiūt puerū. clericū hereti- cū. christianū antixp̄m. Qui enī christianus nō est: antixp̄us est. Nō est christianus qui vita et morib; xpo cōtrarius est heu vir insipiens nō cognoscet / et stultus non intelliget hec Et ideo sicut dicit idem propheta. Simul insipiens et stul- tus p̄ibunt. Sed que distantia est inter stultū + insipientem? Omnis stultus est insipiens. Insipiens enī dicitur quasi nō sapiens. Multi enī manēt qui sapientes nō sunt: et tamē stul- ti non sunt. Multi iusti sunt. et multi iusti nō sunt: et tamen

iniqui nō sunt. Vis noscere quis sit insipiens / i quis stultus
Insipliens est qui se a paradisi gaudiis peregrinū esse nō cō-
siderat: qui se exulē in hoc exilio nō attēdit. Stultus est qui
licet ista cognoverit: liberati tamē a mundi miseria per vite
meritū nō intendit. Itcm insipiens est: qui nō credit futura
supplicia reproborū esse ppetua / et gaudia iustorum eterna.
Stultus est autē qui licet ista crederit: tamē ut ppetuā mori-
tē euadat / et gloriā eternā caste viuendo pieq; conuersando
acquitat: non intendit. Justo ergo dei iudicio simul insipiens
et stultus pibunt / quod tamē nō fieret si saperet et intellige-
rent / ac nouissima prouideret. Ecce frater mi iam legisti
iam vidisti ī hoc speculo peccatoris quid sapias. quid intelli-
gas. q nouissima prouideas: Superst igitur ut diligenter dis-
cas et in corde tu oserues ut sane sapias et recte intelligas /
et ut nouissima tua prudenter prouideas: ut p hoc eternam
damnationē euadas / et cū domino nostro Iesu christo vitā
eternā possidas. quod tibi cōcedat ille qui est benedictus in
secula seculoꝝ. Amen.

Speculū peccatoris finit feliciter.

8au

DIPUTACIÓ DE BARCELONA

Biblioteca de Catalunya

Reg. 478.551

Sig.

Mar. 247-8°

BIBLIOTECA DE CATALUNYA

1001961164

